

Podmínky nemožnosti IV/VII
Alogorrhea
kurátor: Václav Magid

7. 3. – 27. 5. 2018
vernisáž: 7. 3. 2018 od 18 hodin

vystavující: Olga Jitlina, Jan Šerých, Jana Kapelová, Elise Florenty, Boris Ondreička,
Sláva Sobotovičová, Polina Zaslavskaya & Konstantin Shavlovsky

Nadace a Centrum pro současné umění Praha
Dukelských hrdinů 500/25a, 170 00 Praha 7,
Česká republika

tel.: +420 222 986 116 info@fccca.cz
www.galeriejeleni.cz www.artlist.cz
www.fcca.cz

Galerii Kurzor podporují: MKČR, Magistrát hl. m.
Prahy, Státní fond kultury ČR, MČ Praha 7
Mediální partneři: Artycok.tv, ArtMap, jlbjlt.net,
UMA: You Make Art
Poděkování: Video-Forum of Neuer Berliner
Kunstverein

Výstava *Alogorrhea* je pokračováním výstavního cyklu *Podmínky nemožnosti*, jehož předchozí části byly věnovány proměnám chápání času, prostoru a práce jako předpokladů konstituce subjektu. Nyní přichází chvíle položit si otázku, zdá k tomu má subjekt co říct.

Slovo dnes rozhodně není nedostatkovým zbožím. Neutichající příval informací a tlak na to, abychom neustále komunikovali, má za následek masové podlehnutí způsobu chování, který lze vystihnout výrazem *logorrhea*. Zatímco v rétorice se tím míní zbytečná mnohomluvnost, v psychologii se tak označuje komunikační porucha, která spočívá v nutkavém chrlení slov, jež může vést ke ztrátě koherence promluvy. Výsledná výpověď se nám jeví jako nesmyslná, absurdní či nerozumná (*alogos*). Čím více toho slyšíme a čteme, tím méně se dozvídáme. Zmnožené hlasy, které se nám naráz snaží něco říct, se slévají do nerozlišitelné hlukové stěny, o kterou se rozbíjí i naše vlastní zoufalá snaha se vyjádřit.

Spekulativní obrat, jenž výrazně poznamenal myšlení poslední dekády, měl mimo jiné znamenat odklon od pestrého spektra teoretických přístupů druhé poloviny dvacátého století, které vycházely z jiného obratu – totiž z obratu k jazyku. Jestliže poststrukturalismus stavěl na postulátu, že vůči jazyku neexistuje žádný vnějšek, dnešní spekulativní myšlení hledá způsoby, jak o tomto vnějšku začít znovu mluvit. Může se přitom opřít o silný argument, že zásadní politické, ekonomické či ekologické výzvy dneška již není možné redukovat na záležitosti diskursu či reprezentace. Politika není jen sporem mezi různými kolektivními identitami o to, jak mají být správně pojmenovávány, ale má globální charakter – stejně jako trhy, jimž jsou kulturní rozdíly ukradené. A svět, který obýváme, také není jen jazykovým konstruktem, jak jsme nuceni si uvědomit, když se škvírami

v řetězci signifikantů dere na povrch hroživé reálné klimatické změny. Snaha vymanit se z kognitivních omezení, jež našemu poznání ukládá jazyk, se ovšem sama odehrává prostřednictvím jazyka, když testujeme jeho limity nebo se pokoušíme představit si řeč nelidské inteligence. Řečnění, které se v důsledku masově produkuje na pomezí akademického prostředí a světa umění, se stává zářným příkladem toho, jak *logorrhea* ústí v *alogos*.

Mezitím falogocentrické struktury moci neztrácejí vliv, ale naopak posilují – mimo jiné díky tomu, že účinně využívají mobilizační potenciál transgresivního jazyka. Jakmile soustavné krmení lidu výroky, které rázně artikuluji jeho nespokojenosti, přinese potřebnou legitimitu, je na fakta skutečně už pozdě. Spojené síly novodobých fašistů a oligarchie tak přejímají prostředky, které byly dlouhou dobu hlavní zbraní emancipačních sil ve společnosti, totiž negaci a subverzivní přeznačení normativního diskursu. Oproti tomu snaha hájit práva vyloučených a utlačovaných je dnes z velké míry paralyzována strachem z promluvy, neboť každý jazykový akt v sobě vždy nese jistou míru exkluze a zneuznání: už tím, že se ujmeme slova, přece odebíráme možnost promluvit někomu jinému, a když mluvíme o svém trápení, opomíjíme starosti ostatních. Zatímco nová pravice si přivlastňuje lidskoprávní rétoriku svobody slova, aby mohla neomezeně sršet nenávisť vůči marginalizovaným, liberální veřejná sféra propadá kultuře pranýřování všech jazykových projevů, které by se třeba jen potenciálně mohly někoho dotknout.

Jako by nám tváří v tvář zjištění, že jazyk má opravdu moc měnit realitu, došla slova. Jediné, co se nezměnilo, je tak status těch, kdo slovo nikdy neměli: ti samotnou svou existencí vyslovují němou promluvu, která usvědčuje vládnoucí jazyk ze lži.